

2. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січ. 1994 р. № 3852-ХІІ (в ред. закону від 08.08.2021 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text> (дата звернення: 25.10.2021).
3. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI (в ред. закону від 06.03.2021 р.) *Відомості Верховної Ради України*. 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 25.10.2021).

ГОНЧАРЕНКО Андрій,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В ПОРІВНЯННІ З МІЖНАРОДНИМ ДОСВІДОМ

Діяльність по доказуванню є, безсумнівно, важливою частиною судового процесу, основою, що дає можливість суду, здійснити застосування норм матеріального та процесуального права до фактично встановлених обставин, а також, на основі отриманих відомостей у процесі доказування, яке здійснюється сторонами, визначити ті обставини, які мають важливе юридичне значення для вирішення справи по суті. Законодавство не регламентує це поняття.

Так, наприклад, Клейнман А. Ф., визначає процес доказування, як процесуальну діяльність лише сторін, яка полягає у твердженнях про фактичні обставини справи, подання доказів, спростування доказів противника, складення клопотань про витребування доказів, участь у дослідженні доказів, дачі пояснень [1, с. 47]. Виходячи зі статті 81 Цивільного процесуального кодексу України, обов'язок доказування лежить на сторонах цивільного процесу, які доводять ті обставини, які необхідні суду, для прийняття рішення, вигідного для кожної зі сторін, якщо ці сторони не бажають настання не вигідних собі, наслідків [2]. Саме «обов'язок доказування» у цивільному судочинстві, дозволяє досягти в повному обсязі обсяг реалізації норми, закріпленої в ст. 55 Конституції України, яка гарантує кожному право на оскарження у суді рішень. Говорячи про доказування в цілому, доцільно відзначити його етапи, на яких можна знайти прояв судового розсуду [3].

По-перше, це твердження зацікавлених осіб про факти, що лежать у основі заявлених вимог та заперечень. У даному випадку, суд також має право на свій розсуд, визначати ті обставини, які мають важливе юридичне значення для вирішення справи, і надалі виносити їх на обговорення, навіть якщо сторони не посилалися .

Другим етапом є факт вказівки на докази, необхідні в конкретній справі.

Третім етапом вважається надання доказів.

Заключним етапом є збирання, дослідження та оцінка доказів, які не обходяться без участі суду, оскільки саме він наділяється повноваженнями, у частині надання сприяння зі збирання та витребування доказів. Щодо оцінки доказів, то це безумовний пріоритет суду, що ґрунтується на внутрішньому переконанні.

На відміну від українського законодавства , що регламентує порядок доказування в доказовому праві США міститься положення, що забороняють сторонам під час розгляду справи судом оперувати важливими фактами, які не згадані в позовній заяві або поясненнях на позов. Такі правила щодо розкриття доказів прийнято називати «чистими». Однак заперечення проти використання доказів свідчать про обставини, які не були зазначені в ході обміну змагальними процесуальними документами, можна подолати за допомогою клопотання про зміну первісних пояснень. Таке клопотання підлягає відхиленню в тому разі, якщо зацікавлена особа переконає суд у тому, що зміна значно ускладнить для нього ведення процесу [4, с.304].

У доказовому праві Англії розкриття доказів перед іншою стороною є одним із напрямів подання доказів поряд із наданням доказів до суду. Інститут розкриття доказів існує в англійському судочинстві з XVIII ст. На підставі цього здійснюються дії з розкриття доказів до порушення справи або в рамках існуючого процесу, в англійському праві виділяють досудове і судове розкриття доказів. Досудове розкриття доказів здійснюється зазвичай адвокатами сторін з метою інформування іншої сторони про наявність достатніх матеріалів, що підтверджують вимоги або заперечення, які забезпечать виграш справи і вирішення питання про можливість врегулювання спору без судового розгляду шляхом укладення мирової угоди, визнання вимог зацікавленої особи або відмови щодо звернення до суду. Всі дії відбуваються поза рамками процесу, в неофіційному, добровільному порядку і процесуальним законодавством не регламентуються. Суддя, як правило, в таку діяльність не втручається, крім випадків відмови власника інформації розкрити необхідний доказ [4, с.304].

Підсумовуючи вищесказане, слід зробити висновок, що відсутність окремої норми, що визначає елементи процесу доказування, тягне за собою нечіткість з визначенням, насамперед, самого процесу доказування, а також визначення процесуальних засобів, що відповідають збиранню та перевірці доказів.

Список використаних джерел:

1. Клейнман А. Ф. Найновіші течії в українській науці процесуального права с.47
2. Цивільний процесуальний кодекс від 05.08.2021. стаття 81
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (Дата звернення: 09.11.2021)
3. Конституція України від 01.01.2020. стаття 55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (Дата звернення: 09.11.2021)
4. Пучінський В.К. Цивільний процес зарубіжних країн., 2007. с. 304

ГОРДЕЙЧЕНКО Руслана,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ, ЯК ПРИРОДНА СКЛАДОВА
ЧАСТИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ**

Сучасні тенденції правового розуміння принципу справедливості в цивільному судочинстві з урахуванням наявних можливостей щодо розмежування судової практики та судового прецеденту в умовах нового праворозуміння виходять на перший план наукових досліджень, являючи собою безумовну актуальність, оскільки наявні можливості квазіпрецедентів різного рівня дають можливість суду тлумачити норми права відповідно до сенсу і мети закону, його правди і совісті та моральності самого судді і суду загалом. Водночас фундаментальні проблеми цивільного судочинства з погляду дії принципу справедливості пов'язуються з еволюцією уявлень та підходів до справедливого правосуддя в розрізі історико-правового аналізу.

Саме розуміння поняття справедливості у прикладному правозастосуванні цього принципу у сфері правосуддя в різні історичні періоди на основі правозастосування різного законодавства дає нам уявлення не лише щодо стадії суспільного розвитку окремих держав, а і того рівня моральності у правосудді, яке мало місце в різні періоди розвитку